

کیمیای هستی (زندگی نامه خودنوشت)

سیدمرتضی حسینی نجومی؛ چاپ اول، تهران: بوستان کتاب، ۳۶ ص.

مروری بر زندگی و ابعاد علمی و هنری شخصیت آیت الله سیدمرتضی نجومی کرمانشاهی و آثار علمی برجای مانده از ایشان، از زبان خود اوست. در این نوشتار نخست به توصیف دوران کودکی آیت الله سیدمرتضی نجومی از زبان خود ایشان پرداخته شده است. آن‌گاه گزارشی از دوران تحصیل وی در حوزه‌های علمیه قم و نجف ارائه گردیده است. در ادامه اهتمام یافتن آیت الله سیدمرتضی نجومی به امور علمی به ویژه خوش نویسی، نقاشی، تذهیب، تجلید، تشعیر، صحافی و وراقی اشاره شده و ابعاد هنری شخصیت ایشان و اشتغال وی به فقه و تفسیر قرآن بحث شده و آثار خطی و علمی برجای مانده از وی در مسائل مختلف علوم اسلامی معرفی گردیده و تجربه‌های مختلف زندگی او از زبان خودش بیان شده است.

الصحيح في كشف بيت فاطمه (ع)

مهدی خدامیان آراتی؛ چاپ اول، قم؛ وثوق، ۲۰۸ ص.

پژوهشی در مورد اثبات حمله به خانه فاطمه زهرا (س) به دستور ابوبکر طبق روایات و مستندات معتبر تاریخی است. در این اثر با استناد به روایت عبدالرحمن بن عوف مبنی بر اعتراف ابوبکر درباره پشیمانی وی از حمله کردن به خانه حضرت فاطمه (س) و آزار و اذیت ایشان، سند و متن این روایت که در منابع روایی اهل سنت نیز به چشم می‌خورد، بحث شده است و حادثه تلخ حمله به خانه فاطمه اثبات شده است. نویسنده ضمن بیان گوشه‌هایی از فضایل فاطمه زهرا (س) به ظلم صحابه در حق ایشان که منجر به شهادت او شد اشاره کرده و با چندین سند معتبر روایی در منابع حدیثی اهل سنت، هجوم به بیت امام علی (علیه السلام) و آزار ایشان را ثابت نموده و متن و سند این روایات را بررسی و تأیید کرده است.

تاج العارفین فی جنید بغدادی:**رسایل، سخنان و احوال**

مسعود انصاری؛ چاپ اول، تهران: جامی، ۵۷۰ ص.

کتاب حاضر پس از دیباچه به زندگی نامه و عرفان جنید بغدادی - از عرفای قرن سوم هجری قمری - اختصاص دارد. در این بخش، زندگی، استادان، اقران، شاگردان، اوضاع اجتماعی، فرهنگی - سیاسی، نگرش جنید درباره تصوف و عرفان، ویژگی‌های مکتب عرفانی جنید، محنت‌ها، سخنان بزرگان درباره او، احوال قطعه رانیه و شرح تیجانی و آثار او بیان شده است. در بخش سوم مجموعه متونی که به «رسایل جنید» شهرت دارد و علی حسن عبدالقاهر آنها را جمع‌آوری

تازه‌های نگارش و نشر**معرفی گزارشی****اسماعیل مهدوی راد****تاریخ****تحولات سیاسی - اجتماعی ایران معاصر**

نجف لک‌زایی؛ چاپ اول، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۴۸۸ ص.

بررسی و تحلیل تحولات سیاسی - اجتماعی ایران معاصر با رویکردی اندیشه‌ای است. در این پژوهش سعی شده ضمن ارائه تعریفی از نظام سیاسی و دولت، به بررسی مدل‌های دولت و ماهیت آن در ایران پرداخته شود و دیدگاه‌های مختلف فیلسوفان سیاسی اسلام و غرب در این زمینه تبیین گردد. نگارنده با توجه به بافت فرهنگی و اسلامی دولت در ایران به تلاش علمای دینی و دغدغه آنان برای حفظ دین در طول تاریخ ایران، به ویژه از عصر صفویه و مشروطه به بعد اشاره کرده و زمینه‌های اندیشه تحولات سیاسی ایران معاصر را از دیدگاه امام خمینی (ره) بررسی نموده و تحولات صورت گرفته در نیروهای مذهبی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی را تحلیل کرده است. در ادامه نویسنده به فرازونشیب‌های نظام سیاسی و اجتماعی در ایران اشاره کرده و عوامل عقب ماندگی و توسعه، هویت و احزاب در ایران، جریان روشنفکری و سکولاریزاسیون در ایران معاصر، اقتصاد سیاسی و وضعیت کنونی آن در ایران و ادوارد خالت بیگانگان و نقش آنان در تحولات سیاسی و اجتماعی ایران را بررسی کرده است.

او یک مدرس بود

مهدی آقایی؛ چاپ اول، تهران: خانه کتاب، ۵۱۸ ص.

بیان گوشه‌هایی از زندگی و شخصیت علمی و سیاسی شهید آیت الله سید حسن مدرس است. در این نوشتار به توصیف ابعاد سیاسی شهید آیت الله سید حسن مدرس و موضع‌گیری‌های وی در قبال مصوبات مجلس ملی در زمان پهلوی اول و حکایاتی از زندگی سیاسی و علمی و شخصیت معنوی بیان گردیده است. نگارنده سعی کرده است خاطراتی را از زندگی شخصی و سیاسی ایشان از لابه لای کتاب‌ها و متون متفاوت استخراج کرده و تصویری از شخصیت چندجانبه شهید آیت الله سید حسن مدرس و ذکاوت او در زمینه اجتهاد دینی و فهم مسائل اجتماعی و سیاسی و مقابله وی با سیاست‌های استبدادی را نشان دهد.

کشیده شود. نویسنده ابتدا به صورت اجمالی حوادث مهم دوران زندگی امام خمینی را بیان کرده، آن‌گاه به توصیف دوران تحصیل و مبارزات سیاسی ایشان پرداخته است. نویسنده با توجه به موضع‌گیری‌های سیاسی و بیان گاه‌شمار زندگی امام در دوران قبل از انقلاب و سپس از پیروزی انقلاب اسلامی، به ترسیم میراث برجای مانده از ایشان برای نسل کنونی پرداخته و آثار علمی ایشان را معرفی کرده است.

منطق و فلسفه

درس‌هایی از دانش منطق (ترجمه المنطق التعليمی)
تدوین: عبدالجواد ابراهیمی فر؛ چاپ اول، تهران: دارالفکر، ۴۴۰ ص.

مروری بر مباحث علم منطق به شیوه‌ای آموزشی و با رویکردی جدید است. در این نوشتار سعی شده با هدف آموزشی، مباحث علم منطق برای طلاب علوم دینی و دانشجویان موسسات آموزش عالی، به صورت درسنامه ارائه شود. نگارنده ابتدا تعریفی از علم منطق، ضرورت آن و مباحث علم منطق طرح نموده، سپس به تعریف علم، تصور و تصدیق و متعلقات آنها و اقسام تصور و تصدیق پرداخته است. در ادامه وی به بحث الفاظ و دلالات در علم منطق پرداخته و اقسام الفاظ اعم از حقیقت و مجاز، مترادف و متباین، تام و ناقص، خیر و انشاء، متقابل و متخالف و مانند اینها را بررسی نموده است. در بخش‌های دیگر کتاب نیز سایر مباحث علم منطق مانند اقسام کلی، کلیات خمس، نسبت‌های چهارگانه بین کلی و جزئی، عرض خاص و عرض عام، انواع حمل، اقسام تعریف، شروط تعریف، معنای معرف، انواع تقسیم و شیوه آن، احکام قضایا و اقسام آن، جهت قضیه در قضایای حملی و شرطی، نسبت میان قضایا و احکام آن‌ها، انواع قیاس و استدلال، اشکال چهارگانه قیاس، احکام تمثیل و استقرا و صناعات خمس به صورت مبسوط بیان شده است. مباحث به صورت درس به درس مطرح شده و در پایان هر درس تمرینات و پرسش‌هایی از محتوای همان درس مطرح شده است.

مغالطه‌پژوهی نزد فیلسوفان مسلمان
رضا عارف؛ چاپ اول، تهران: بصیرت، ۲۰۸ ص.

در این کتاب به مسئله سفسطه و استدلال در میان فیلسوف‌های مسلمان پرداخته شده است. کتاب حاضر با هدف ارائه سیر تحول بحث از مغالطه و مغالطه‌پژوهی در فرهنگ اسلامی و مقایسه آرای دانشمندان مسلمان با یکدیگر و با ارسطو و همچنین گردآوری تعریف‌های دانشمندان از مغالطه، ضمن اشاره به تفاوت‌ها و شباهت‌های آنها تدوین گردیده است. نویسنده کتاب برای تبیین بحث ابتدا به بیان

سرزمین است که برای استفاده دانش پژوهان دوره کارشناسی ارشد رشته تاریخ نگارش یافته است. بین قرن سوم تا دهم هجری قدرت سیاسی در این منطقه، بین بیست خانواده حکومتی استمرار پیدا کرد. محدوده مغرب اسلامی، مورد مناقشه تاریخ دانان قرار دارد و مباحث نگارنده حد فاصل برقه تا نطنج را شامل می‌شود که با این تعریف، اندلس از آن خارج بوده و در اصطلاح جغرافیای سیاسی، از آن به عنوان آفریقای شمالی یاد می‌شود. نگارنده ابتدا به معرفی مغرب و شهرهای آن پرداخته و سپس تاریخ حکومت‌های گوناگون آن مانند خوارج، دولت اغلبی، ادیسی، بنی زیری، بنی حماد، مرابطین، فاطمیان و موحدین را بررسی کرده است.

جشن نامه دکتر محمد حسین پاپلی یزدی

به افتخار بازنشستگی

به اهتمام: فاطمه وثوقی؛ چاپ اول، مشهد: پاپلی، ۶۶۸ ص.

مجموعه حاضر به مناسبت بزرگداشت دکتر محمد حسین پاپلی یزدی - استاد برجسته جغرافیای ایران - تهیه شده و حاوی مقالاتی است که به مناسبت بزرگداشت وی از سوی اندیشمندان مختلف ارائه گردیده است. دکتر پاپلی بنا به تقاضای خود در سال ۱۳۸۵ پس از ۳۵ سال تدریس و تحقیق در دانشگاه به افتخار بازنشستگی نایل آمد. این بازنشستگی تنها جنبه اداری داشت و زندگی علمی و تحقیقاتی ایشان زایا تراز گذشته، با عمق و غنای بیشتری ادامه دارد. مقالات جغرافیایی، تاریخی، ادبی، علوم سیاسی و مردم‌شناسی، پزشکی، مهندسی مواد، گیاه‌شناسی و جانورشناسی معرفی شده در این مجموعه، نشانه‌دهنده شخصیت دکتر پاپلی در برقراری ارتباط با افراد مختلف است. تا حد امکان سعی شده نوشته‌های ارسال شده به همان سبک نویسندگان تنظیم و ویراستاری شود.

امام خمینی (قدس سره) برای نسل سوم

سیدعلی قادری؛ چاپ اول، تهران: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۴۳۲ ص.

پژوهشی درباره میراث سیاسی، اجتماعی، اخلاقی و فکری به جای مانده از امام خمینی برای نسل سوم انقلاب اسلامی ایران است. در این کتاب تلاش شده است، اندیشه و عملکرد امام خمینی به مثابه یک پیشوا و الگو برای جوانان امروز برای پاسخگویی به نیازهای فکری و سؤالات نسل جدید انقلاب اسلامی ایران بازآفرینی شود و گوشه‌هایی از افکار و فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی ایشان از زمان استبداد رضاخان تا پیروزی انقلاب اسلامی ایران و سپس از آن به تصویر

و تصحیح کرده، ترجمه شده است و در بخش چهارم، سخنان و تعالیم و نظرگاه‌های ایشان آمده است. گفتنی است نقش محوری جنید به دلیل روش میانه‌ای که در سلوک خویش داشت، سخنانی که سنجیده و اصولی بر زبان می‌آورد و پیروی و تبعیتی که از قرآن و سنت داشت، همه و همه به او شخصیتی قابل اعتماد بخشیده است، به نحوی که هرگز شطحیاتی از او روایت نکرده‌اند. عرفان جنید دو ویژگی شگرف را در یک زمان در خود دارد: نخست آنکه ارجمندترین معانی را در بستر تجربیات روحانی بر عرفان اسلامی افزوده است و دیگری آنکه به دلیل حساسیت‌های موجود در کاربرد کتیبات و اشارات و لطایف، بسیار دقیق عمل می‌کند.

محمد از دیدگاه خاورشناسان

امیر عبدالستار حسین بزرگ؛ چاپ اول، تهران: نشر احسان، ۲۳۲ ص.

موضوع کتاب حاضر، بررسی شخصیت رسول مکرم اسلام ﷺ از دیدگاه غیرمسلمانان است. این کتاب بر اساس منابع و دیدگاه‌های اهل سنت تدوین شده و نگارنده می‌کوشد با بررسی در گفتارهای منصفانه و اعتراف‌های خاورشناسان درباره شخصیت پیامبر اسلام ﷺ، نکته‌های مثبت و مطابق با واقعیت درباره شخصیت وجودی و سیره ایشان را بیان کند. کتاب، مشتمل بر دو بخش است که در بخش اول به صورت کلی دیدگاه خاورشناسان در مورد حضرت محمد ﷺ بیان گردیده و در بخش دوم پیامبر اسلام از لحاظ شخصیتی، یک الگو مورد مطالعه و معرفی قرار گرفته‌اند.

فرهنگ و هنر ایرانی در سمرقند و بخارا

سیداحمد سیدمرادی؛ چاپ اول، تهران: فرهنگ سبز، ۳۵۴ ص.

نویسنده در این کتاب، بر ایند دو سفریک ماهه خود را به کشور ازبکستان در سال ۱۳۷۶ ش در موضوع فرهنگ و هنر ایرانی در شهرهای سمرقند و بخارا، به رشته تحریر درآورده است. وی در این نوشتار، مخاطبان را با روابط ایران و ماوراءالنهر؛ چگونگی ورود اسلام به منطقه؛ فرقه‌های صوفیه و به ویژه نقشبندیه؛ مدارس و مساجد معروف همچون: مدرسه «صرعب» و مسجد «ایرانیان بخارا» و ده‌ها شخصیت علمی و تاریخی همچون قثم ابن عباس؛ تیمور؛ «الغ بیک»، تهرانیها و... آثار تاریخی و باستانی شهرهای سمرقند، بخارا، تاشکند و خوارزم آشنا می‌کند. در پایان کتاب نیز تصاویری از آثار باستانی شهرهای معرفی شده، اضافه شده است.

تاریخ تحلیلی مغرب

محمد رضا شهیدی پاک؛ چاپ اول، تهران: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۵۲۴ ص.

این کتاب بررسی تحلیلی تاریخ مغرب اسلامی از عصر دولت‌های دوره والیان تا ورود خلافت عثمانی بر این

رویکرد ارسطو به مغالطه‌پژوهی و تعریف مغالطه پرداخته و سپس به بیان آرا و نظریه‌های دانشمندان مسلمانی همچون فارابی، ابن سینا، غزالی، فخر رازی، سهروردی، اثیرالدین ابهری، خواجه نصیرالدین طوسی و کاتبی قزوینی پرداخته و نظریه‌های هر یک را با دانشمندان فیلسوفان پیش از وی مقایسه کرده است. در پایان کتاب نیز در ضمن یک جدول، تمام مقایسه‌های صورت گرفته در کل کتاب ارائه شده است.

سیاست متعالیه از منظر حکمت متعالیه: مجموعه مقالات مباحث نظری، تاریخی و کاربردی
به اهتمام: شریف لکزایی؛ چاپ اول، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۵۰۶ ص.

بخش دوم از مقالاتی است که به همایش سیاست متعالیه از منظر حکمت متعالیه ارائه گردیده و با موضوع کلیات، مبانی و الزامات درد و بخش مباحث نظری و تاریخی - کاربردی سامان یافته است. این همایش در بهمن ماه سال ۱۳۸۷ با هدف تبیین ظرفیت‌های فلسفه متعالیه برای ورود به حوزه حیات اجتماعی - سیاسی و معرفی توانمندی «فلسفه سیاسی» اسلامی طراحی شده است. وضعیت حکمت عملی در فلسفه اسلامی، الزامات ورود حکمت متعالیه به عرصه سیاست، نقش فلسفه اسلامی در تکوین عالم تشیع، تأثیر حکمت متعالیه بر شخصیت و اندیشه سید جمال‌الدین اسدآبادی، برنامه ریزی فرهنگی در حکمت متعالیه، مردم سالاری دینی از دیدگاه علامه طباطبایی و مشروعیت در حکمت متعالیه، عناوین برخی از این مقالات این مجموعه هستند.

فلسفه فلوطین

غلامرضا رحمانی؛ چاپ اول، تهران: بوستان کتاب، ۷۴۴ ص.

آشنایی با افکار و اندیشه‌های فلسفی فلوطین، فیلسوف مصری، معروف به شیخ یونانی و زندگانی علمی اوست. در این اثر برای آشنایی طلاب و دانشجویان با افکار فلسفی و عرفانی فلوطین به تبیین نظریات وی در زمینه هستی‌شناسی و مراحل مختلف هستی خداوند متعال (الهیات)، عقل، نفس و ماده پرداخته شده است. نگارنده نخست به صورت مختصر زندگینامه فلوطین را بررسی کرده و سپس دیدگاه‌های وی در مورد الهیات سلبی، مراحل هستی، فوق هستی خداوند، مبدأ و غایت بودن خداوند به عنوان فوق هستی، اوصاف خداوند (فوق هستی)، براهین اثبات فوق هستی (خداوند متعال)، وحدانیت و بساطت فوق هستی و حضور و احاطه او بر همه مکان‌ها، شهود فوق هستی و لقاء او، فیض فوق هستی، هستی حقیقی و غیر حقیقی، ماهیت عقل کلی، ویژگی‌های جهان معقول، چپستی

و هستی مثل، هستی واسطه و ویژگی‌های آن، ماهیت روح کلی به عنوان هستی واسطه، هستی ظاهری یا همان جهان محسوس و روح حاکم بر جهان هستی و برنامه‌ریزی آن را تبیین کرده است.

کلام

دروس فی التوحید

سیدکمال حیدری؛ چاپ اول، قم: دار فراق، ۴۵۸ ص.

پژوهشی در زمینه ابعاد مختلف توحید و مراتب آن، با استناد به آیات، روایات و دلیل عقلی است. در این نوشتار با استفاده از استدلال‌های فلسفی ابتدا به اثبات توحید و وجود واجب الوجود و نفی تثلیث پرداخته شده، سپس براهین عقلی و نقلی مبتنی بر توحید ذاتی، توحید صفاتی، توحید افعالی و توحید ربوبی به صورت مفصل ارائه گردیده است. همچنین نویسنده به بیان ویژگی‌های علم خداوند، قدرت خداوند، حیات حق تعالی و افعال الهی پرداخته و اموری مانند بداء و قضا و قدر الهی را شرح نموده است. آن‌گاه به توصیف اراده خداوند اعم از اراده تکوینی و تشریحی و سماع و بصر الهی پرداخته و دیدگاه‌های فیلسوفان و متکلمان اشعری، معتزلی و امامی را در این موضوعات بیان کرده است. توحید در خالقیت، تفسیر افعال الهی، شرح نظریه جبر و تفویض و نقد آنها، تفسیر نظریه امر بین الامرین، اشکال‌های مربوط به جبر و اختیار و مسئله شورو، شرح اسماء حسناى الهی و اینکه پیامبر اسلام و ائمه معصومین مظاهر اسماء الله هستند از دیگر مباحث مهم مطرح شده در این نوشتار است.

فلسفه خلقت انسان (در قرآن و روایات)

اسماعیل غفاری قمی؛ چاپ اول، تهران: بوستان کتاب، ۳۶۰ ص.

تبیین فلسفه خلقت انسان از دیدگاه قرآن کریم و روایات ائمه معصومین علیهم‌السلام است. نگارنده معتقد است که خلقت انسان، در منابع اسلامی دارای دو دسته اهداف مقدماتی، مانند امتحان الهی، علم و معرفت، عبادت و رحمت و اهداف نهایی مانند تکامل، قرب الهی و رسیدن به مقام خلیفه‌اللهمی است. وی معتقد است از جمله مسائلی که در روایات مورد توجه قرار گرفته، مسئولیت‌پذیری انسان و پاسخگوبودن او در برابر افکار و اعمال خود بوده و در کل، آزادی مطلق انسان را با خلقت او اساساً رد دانسته است. مسئولیت انسان در این زمینه یکی از مهم‌ترین آثار اهداف آفرینش به شمار می‌آید و غفلت از آن سبب پوچی و سرگردانی انسان در دنیا خواهد شد.

مباحث سیاسی بحار الانوار: حکومت و رهبری

ابوالفضل سلطان محمدی؛ چاپ اول، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۶۲۸ ص.

پژوهشی در مورد ابعاد سیاسی - اجتماعی موسوعه روایی بحار الانوار است. در این اثر سعی شده است با مطالعه موضوعی روایات مندرج در بحار الانوار و نگاهی جامع به این موسوعه روایی، مباحث مربوط به سیاست، حکومت و رهبری اجتماعی و دینی اسلام از این موسوعه حدیثی استخراج شود. نگارنده نخست به تعریف مفاهیم اساسی حکومت و رهبری پرداخته، سپس نسبت بین عقل و سیاست را بررسی کرده است. آن‌گاه به نقش عوامل فراطبیعی مانند اراده الهی در پدیده‌های سیاسی و اجتماعی اشاره نموده و نقش اصلاحی اعتقاد به معاد را در شکل دادن به روابط مردم و حکومت و تحولات سیاسی تبیین کرده است. در ادامه نگارنده به مسئله حکومت و رهبری و مشروعیت حکومت و ضرورت تأسیس آن اشاره کرده و با توجه به انواع حکومت و ویژگی‌های حاکم اسلامی، دیدگاه‌های مطرح شده در بحار الانوار را در مورد اوصاف سلطنت حقّه، ولایت فقیه، حکومت جور، حکومت مهدوی، شیوه‌های تعامل با حاکم جائز، تقیّه، شرایط حاکم اسلامی معصوم و غیر معصوم، نحوه‌گزینش حاکم و آسیب‌شناسی حکومت، بررسی کرده است.

حدیث

گونه‌های نقد و روش‌های حل تعارض در اخبار عاشورا

(تأقرن هفتم هجری قمری)

علی ملاکظمی؛ چاپ اول، تهران: دانشگاه امام صادق علیه‌السلام، ۲۳۶ ص.

موضوع کتاب حاضر، بررسی نحوه تاریخ‌نویسی در واقعه عاشورا و بیان و حل تعارض‌های موجود است. نویسنده در این کتاب بر آن است تا با ارائه گونه‌هایی از نقد که در واقعه عاشورا با اخبار متعدد بررسی شده، روش بازشناسی اخبار سره از ناسره را معرفی نماید تا از این رهگذر به رونمایی واقعی نهضت عاشورا و پاک نمودن تاریخ از هر خبر ناصحیح در این واقعه یاری رساند. وی همچنین به نقد اخبار رسیده با تکیه بر مؤیدات مسلم تاریخی به ویژه مطالعات مردم‌شناختی دوشهر کوفه و شام در آستانه قیام امام حسین علیه‌السلام پرداخته و در هنگام مواجهه با اختلاف و تعارض در میان اخبار، با بهره‌گیری از ملاک‌هایی چون مطابقت اخبار با قول معتبر معصومین علیهم‌السلام، منزلت و الای اهل بیت علیهم‌السلام، و خاندان مطهر ایشان، مطابقت اخبار با مؤیدات مسلم تاریخی و ضبط خبر در منبع اصیل و وثاقت مؤلف آن، به حل تعارض پرداخته است.

پژوهش نامه صحیفه سجادیه (۱): مجموعه مقالاتی در سندی پژوهی و نسخه‌شناسی

صحیفه سجادیه
مجید غلامی جلیسه؛ چاپ اول، تهران: دلیل ما، ۲۰۲۰ ص.

مجموعه مقالاتی در مورد اسناد و نسخه‌های مربوط به «صحیفه سجادیه» و سلسله سند روایت‌های مربوط به ادعیه مندرج در این کتاب شریف است. در این نوشتار پژوهش‌های گوناگونی در زمینه روایان صحیفه سجادیه، نسخه‌های موجود از آن، سند‌های روایی مربوط به آن و معرفی و ترجمه و شرح‌های به‌جای مانده از این کتاب ارائه شده است. عناوین مقالات این پژوهش عبارتند از: حاشیه‌ای بر صریح صحیفه سجادیه، صحیفه پژوهی به خط کفعمی، روایات نویافته از صحیفه سجادیه، مستدرک نگاری صحیفه، ترجمه‌های مناجات خمس عشر، ترجمه‌های حواشی صحیفه سجادیه، معرفی شروح مهم این کتاب، مقاله پژوهی صحیفه سجادیه و معرفی برخی از تعلیقات و حواشی مهم صورت گرفته بر صحیفه سجادیه.

الاجازه الکبیره

محقق: ناصرالدین انصاری قمی؛ چاپ اول، قم: دلیل ما، ۲۰۰۶ ص.

تحقیقی در مورد اجازات علمی و نقل روایت برخی از علمای بزرگ شیعه به علمای دیگر است. در این پژوهش ضمن بررسی سیر تاریخی اجازات علمی علمای شیعه نسبت به برخی دیگر محققان اسلامی در نقل روایت و اجازات اجتهادی، چندین اجازه علمای مشهور شیعه به برخی دیگر از علمای هم عصر خویش؛ مانند اجازات علمی برای شیخ آقا بزرگ تهرانی و اجازات ایشان برای دیگر علما اشاره شده و متن اجازات آنان آورده شده است. نویسنده همچنین فایده‌های صدور اجازات علمی، روایی و اجتهادی را بیان کرده و برخی از اشکال‌های مربوط به آن را نیز مطرح نموده است. اقسام طرق روایت، رجال طبقات اول تا هفتم از علمای صادرکننده اجازه از میرزا محمد هاشم چهارسویی تا شیخ الشریعه اصفهانی که برای شیخ آقا بزرگ تهرانی اجازه صادر کرده‌اند همراه با ذکر متن اجازه‌نامه‌های هریک از آنان، از مهم‌ترین مندرجات این کتاب است.

تفسیر

شخصیت زن در قرآن کریم و عهدین
حبیب مظاهری؛ چاپ اول، تهران: بوستان کتاب، ۳۳۶ ص.

پژوهشی درباره چهره واقعی زن و شخصیت او در قرآن کریم و مقایسه آن با عهدین است. در این پژوهش به ترسیم جایگاه و مقام زن و توجه به ابعاد مختلف وجودی او به ویژه حقوق فردی و اجتماعی زنان از منظر

قرآن کریم و کتاب مقدس پرداخته شده و مشترکات و افتراقات دیدگاه‌های این دو کتاب آسمانی تبیین شده است. نویسنده نخست به بحث درباره خلقت زن پرداخته و از منظر قرآن و عهدین جریان خلقت زن و سرشت انسانی زن را بررسی نموده و تکریم خداوند به زن در مقام انسانی او را در قرآن و عهدین مقایسه نموده است. سپس از نظر اجتماعی به بررسی ابعاد اجتماعی زن نسبت به مرد پرداخته و قیومیت مرد بر زن را از منظر قرآنی تفسیر نموده و نقش زن در اجتماع و شئون اجتماعی را از این دو دیدگاه بررسی کرده است. در ادامه به نقش زن در خانواده اشاره کرده و از این جهت شخصیت زن را از دیدگاه قرآن و عهدین و همچنین لزوم رعایت عفاف و حیا از سوی زن، حیات معنوی زن و دارا بودن تمامی شایستگی‌های روحی و معنوی زن را شرح نموده است.

قصص النساء فی القرآن الکریم

باسم انصاری؛ چاپ اول، تهران: دارالزهرا (س)، ۲۰۰۸ ص.

مروری بر قصه‌های مربوط به زنان در قرآن کریم و نتیجه‌های اخلاقی مربوط به قصه‌هاست. در این پژوهش ضمن بررسی مفهوم قصه و انواع آن در قرآن کریم، عناصر و ویژگی‌های یک قصه خوب مطرح شده و فواید قصه و فلسفه تکرار قصه‌ها در قرآن کریم بیان گردیده است. آن‌گاه به جایگاه و مقام زن در قرآن کریم اشاره شده و مساوات زن و مرد از منظر اسلام و غرب بحث و بررسی شده است و برخی از قصه‌های مربوط به زنان خوب و بد؛ مانند قصه مریم، قصه حوا، همسر نوح، همسر لوط، ساره همسر ابراهیم، هاجر همسر دیکر ابراهیم، زلیخا، همسر ایوب، آسیه همسر فرعون، بلقیس ملکه سبا، همسر زکریا، همسران پیامبر اسلام ﷺ و فاطمه زهرا (ع) که در قرآن کریم به آنها اشاره شده، بازگو شده و شخصیت و جایگاه این زنان بررسی گردیده است.

المحکم و المتشابه

عبدالرسول غفاری؛ چاپ اول، تهران: مرکز المصطفی ﷺ، ۲۰۰۸ ص.

بیان دیدگاه‌های مفسرین بزرگ قرآن در مورد مفهوم «محکم و متشابه» و کیفیت علم یافتن به آیات متشابه قرآن کریم است. در این پژوهش ابتدا تعریفی از آیات محکم و متشابه در لغت و اصطلاح قرآنی آن ارائه شده، آن‌گاه مصادیق آیات محکم و متشابه و ویژگی‌های آنها بیان گردیده است. نگارنده دیدگاه‌های مفسرانی از شیعه و اهل سنت را در مورد مفهوم و مصداق آیات محکم و متشابه بیان کرده و دیدگاه‌های تفسیری آنان درباره اینکه مفسر اصلی آیات متشابه چه کسانی هستند، را ذکر کرده است. وی در همین زمینه به تفسیر مصادیق را سخون در علم که جزو عالمان به

متشابهات قرآنی و تاویل قرآن هستند، از منظر مفسران شیعه و اهل سنت پرداخته و برخی از آیات متشابه و تفسیر آن‌ها را بیان کرده است.

النسخ بین المفسرین و الاصولیین: در اسسه موضوعیه

شامله فی انواع النسخ و ما قبل فیه من آراء

عبدالرسول غفاری؛ چاپ اول، تهران: مرکز المصطفی ﷺ، ۳۶۸ ص.

رویکردی اصولی و تفسیری نسبت به مسئله «نسخ» آیات قرآن کریم است. در این پژوهش سعی شده است ابعاد مختلف نسخ و شرایط آن با بیان نمونه‌هایی از نسخ آیات قرآنی تجزیه و تحلیل تفسیری و اصولی شود و مبانی نسخ، امکان نسخ، حکمت نسخ و اقسام آن تبیین گردد. نویسنده ابتدا اهمیت نسخ و مفهوم آن و فرق بین نسخ با مطلق و مقید، عام و خاص و مجمل و مبین را بیان کرده، سپس تاریخچه‌ای از وقوع نسخ و دیدگاه صحابه و تابعین در مورد امکان نسخ و ادله اثبات آن ارائه نموده است. در ادامه وی به جایگاه نسخ نزد یهودیان اشاره کرده و عالمان به نسخ و وقوع آن در قرآن کریم را معرفی کرده است. وی همچنین فرق میان نسخ و بدل را بیان کرده و فرق میان نسخ حکم و تلاوت و شرایط هریک از آنها را بررسی کرده است. بیان نمونه‌هایی از وقوع نسخ در آیات قرآن و شرح اقسام نسخ از دیگر مندرجات مهم مطرح شده در این کتاب است.

کلیات

فرهنگنامه حج: فرهنگ جامع الفبایی تاریخ و

جغرافیای مکه و مدینه

مجتبی تونه‌ای؛ چاپ اول، قم: مشهور، ۱۱۲۰ ص.

فرهنگی جامع در مورد تاریخ و جغرافیای مکه و مدینه و مسائل مربوط به حج است. در این اثر به صورت الفبایی تمامی الفاظ و اصطلاحات و اسامی جاه و اشخاص که مرتبط با مسئله حج و مناسک حج است، مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. نگارنده هرگونه مدخلی که مرتبط با مسئله حج و مناسک حج است مانند کعبه، مسجد الحرام، طواف، عرفه، حجاج‌الاسود، قربانی، ابراهیم، پیامبر اسلام ﷺ، نحر، نماز طواف نسا، مقام جبرئیل، مطاف، نام انواع مسجدها در مکه و مدینه، اسامی اماکن مذهبی و تاریخی این دو شهر، معرفی محلات مکه و مدینه، معرفی اشخاص مرتبط با مکه و مدینه، معرفی کوه‌ها و گیاهان این دو شهر، معرفی قبرستان‌ها و قبیله‌های این دو شهر، توصیف کعبه و داخل آن، توصیف انواع حج و ویژگی‌های هریک از آنها و سایر مدخل‌هایی که به نحوی با مسئله حج مرتبط است را به صورت اجمالی شرح داده است.